

ELŐZETES SZAKMAI ÚTMUTATÓ
a Készenléti Rendőrség Tűzserész Szolgálat (a továbbiakban: KR TŰSZ) által
felülvizsgált és ellenőrzött biztonsági rendszer működtetéséhez

I. Jogsabályi háttér

A közveszéllyel történő fenyegetés bűncselekménnyel okozott vagyoni hátrány mértékének csökkentésére, az eredményes megelőzés érdekében 2014. augusztus 27-i hatállyal sor került a rendőrség ellenérték fejében végezhető tevékenységéről szóló 16/1999. (II.5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet), valamint a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) módosítására.

A Korm. rendelet 1 § h) pontja alapján *a rendőrség írásban szerződhet a létesítmény biztonsága érdekében technikai ellenőrzést alkalmazó, a be- és kilépésre szabályozott körülmények mellett lehetőséget biztosító védelmi rendszer felülvizsgálatára és időszakos ellenőrzésére.*

A Szolgálati Szabályzat 14. § (2a) bekezdése szerint *közveszéllyel fenyegetés esetén az átvizsgálás végrehajtásával összefüggő biztonsági intézkedésekről, az átvizsgálás végrehajtásának módjáról, így különösen a létesítmény teljes vagy részleges kiürítésének szükségességéről az 58. § (1) bekezdése alapján intézkedésre jogosult rendőri szerv vezetője dönt, ha*

a) a közveszéllyel fenyegetéssel érintett létesítménnyel összefüggő létesítményvédelmi feladatokat a rendőrség vagy az Országgyűlési Őrség látja el, vagy

b) a létesítmény a Készenléti Rendőrség Tűzserész Szolgálat által – a biztonsági feladatokat ellátó személyzet létszámára, képzettségére, az alkalmazott biztonságtechnikai eszközökre, valamint a bombariadó-terv tartalmára meghatározott szakmai módszertani követelmények alapján – felülvizsgált és ellenőrzött biztonsági rendszerrel rendelkezik.

Ezzel a módosítással a védelmi rendszer – egyébként nem rendőrségi alapfeladatként meghatározott – felülvizsgálatát és időszakos ellenőrzését a Készenléti Rendőrség ellenérték fejében végezheti, ami a Korm. rendelet 5. § (2) bekezdése alapján megegyezik a szolgáltatás önköltségével.

II. A felügyelt és ellenőrzött biztonsági rendszer kiépítésének célja

A Készenléti Rendőrség Személy- és Objektumvédelmi Igazgatóság Tűzserész Szolgálatát által felügyelt és ellenőrzött biztonsági rendszer **egy nagy értékű eszközbeszerzéssel járó, jelentős anyagi és szellemi innovációt feltételező, egy adott objektumhoz kötött, szakértő személy által megalkotott komplex biztonsági rendszer**, amely megteremti annak a jogi, személyi és technikai feltételeit, hogy a közveszéllyel történő fenyegetés esetén át lehessen vizsgálni az adott objektumot, úgy, hogy nem kell lezárni és kiüríteni. A biztonsági rendszer kialakítása és működtetése az objektum üzemeltetőjének költségvetését terheli, ezért a kiépítést megelőzően célszerű költségvetési hatásvizsgálatot lefolytatni, és elsősorban azoknak gazdasági társaságoknak, termelő üzemeknek célszerű működtetni, ahol a rosszindulatú fenyegetések jelentős vagyoni hátrányt okoznak.

A rendszer kiépítése feltételezi, hogy az érintett objektum közforgalomtól elzárt, kerítéssel körülvett, kamerarendszerrel megfigyelt, szabályozott és jogosultsághoz kötött személy-,

valamint gépjármű beléptetéssel rendelkezik. Ezen objektumok esetében az ellenőrzött és felügyelt biztonsági rendszer célja, hogy:

- megakadályozza az adott területre robbanóanyag, robbanószerkezet bevitelét, elhelyezését;
- megteremtse a személy- és gépjármű beléptetés, áru- és csomagellenőrzés személyi és technikai feltételeit;
- összehangolja a biztonsági szolgálat megelőző munkáját, és a közveszéllyel fenyegetés esetén a bombakutatók, tűzszerészek átvizsgálási feladatait.

A rendszer alkalmazása lehetőséget ad a területileg illetékes rendőri szerv vezetőjének arra, hogy a közveszéllyel fenyegetés esetén értékelje a fenyegetést, és felelős döntést tudjon hozni arról, hogy a fenyegetett objektumot a terület kiürítése nélkül átvizsgálhatják-e a bombakutatók, vagy elkerülhetetlenül szükséges a fenyegetett létesítmény kiürítése. A létesítmény kiürítése nélkül történő átvizsgálásra vonatkozó döntés meghozatala esetén a rosszindulatú, tényleges veszélyhelyzettel nem járó fenyegetések esetén a mindennapi termelőmunka az átvizsgálás végrehajtásának időtartama alatt is folytatódhat.

A Készenléti Rendőrség által felügyelt és ellenőrzött biztonsági rendszer főbb tartalmi elemei az alábbiakban foglalhatók össze.

III. Beléptető rendszer működéséhez kapcsolódó személyi feltételek

1. Speciális létesítményvédelmi technikus alkalmazása

1.1. Alapfeltétel:

- személy- és vagyonőri végzettség.

1.2. Ráépülő képzés, speciális létesítményvédelmi technikus:

- bombakutatói alapokra épülő képzés (kivéve a rendőrség hivatásos állományú tagjainak intézkedési kötelezettségei, jogai),
- létesítményvédelmi intézkedések ismerete (bombariadó terv, beléptetési rendszer, hely- és személyismeret, megelőző védelmi intézkedések),
- technikai eszközismeret, működési elvek, kezelési készség
 - a) detektoros kapu,
 - b) kézi fémkereső,
 - c) csomagröntgen,
 - d) robbanóanyag analizáló eszköz,
 - e) kamerarendszer.

2. Közreműködők (dolgozók, vendégek)

2.1. A dolgozók tudomásul veszik a munkaköri leírásában, munkaszerződésében rögzített közbiztonságra veszélyes eszközök, fegyver, lőszer, robbanóanyag, robbanószerkezet, pirotechnikai termék, közúti jelző fáklya, tűz- és robbanásveszélyes, mérgező, sugárzó anyag bevitelének tilalmát.

2.2. Közreműködési kötelezettség:

- saját munkaterület, öltöző, stb. azonnali ellenőrzési kötelezettsége,
- időszakos ellenőrzés, ismeretlen tárgy találása esetén „jelentési”, jelzési kötelezettség.

- 2.3. A vendégek alávetik magukat a létesítmény házirendjének, és tudomásul veszik a közbiztonságra veszélyes eszközök, fegyver, lőszer, robbanóanyag, robbanószerkezet, pirotechnikai termék, közúti jelző fáklya, tűz- és robbanásveszélyes, mérgező, sugárzó anyag bevitelének tilalmát.

3. Ellenőrzött személybeléptetési rendszer

- 3.1. személyazonosítás és jogosultság ellenőrzés, fényképes belépési engedély, bizonyos személyi körnek korlátozott, csak saját munkaterületre szóló jogosultság,
- 3.2. saját dolgozók detektoros kapuval, kézi fémkeresővel és vizuális csomagellenőrzéssel vagy csomagröntgennel
- 3.3. vendégek beléptetése (detektoros kapu, csomagröntgen, kézi fémkereső, illetve fényképes azonosítás után kíséreléssel történő közlekedés).

4. Ellenőrzött árubeléptetés (gépjárművek, alkatrész, fogyóeszköz beszállítás, logisztika)

- 4.1. Külsőleg lámpa, tükör segítségével, szemrevételezéssel.
- 4.2. Belső mintavétel detektorral a kirakodás vagy a beléptetés helyén (kirakodás esetén a kaputól kísérés kamerarendszerrel vagy őrral).

IV. A beléptető rendszer működéséhez kapcsolódó technikai feltételek

1. Személy- és csomag beléptető rendszerhez detektoros kapu, személymotozó, csomagröntgen.
2. Robbanóanyag azonosító eszközök (IMS/ITMS vagy Raman spektroszkópia elvén működő detektorok, valamint vegyi reagensek) minősített gyártótól (NATO, ICAO vagy EU tanúsítvánnyal rendelkező eszköz).
3. Kamerarendszer, amely a megfelelő minőségű képeket automatikusan rögzíti, és a jogszabályban meghatározott ideig visszakereshetően tárolja.
4. Számítógépes beléptető rendszer, különböző szintű jogosultságokhoz tartozó fényképes belépővel. Naplózza a belépést, a kilépést, az adott zónában történő tartózkodást. Amennyiben a kártyát meghatározott ideig nem használják, vagy elveszítik, letilt. A belépő elvesztése, ellopása jelentésköteles.

V. Együttes feltételek

1. Személy- és csomagbeléptetésnél a rendszer elemeinek használatára kiképzett, a feladat ellátásra képes állapotban lévő technikusok, alkalmas eszközökkel végzik a beléptetést.

2. Áru- és gépjármű beléptetésnél az adott robbanóanyag azonosító eszköz használatára kiképzett, a feladat ellátásra képes állapotban lévő technikus, alkalmas felszereléssel, beléptető pontonként folyamatosan minimum 1 fő.

VI. Dokumentumok

1. Személy- és vagyonőr igazolvány,
2. Bombabiztonsági terv,
3. Bombariadó terv térképpel, mellékletekkel,
4. Technikai eszközök gyári vagy független minősítő intézet által kiadott tanúsítványai,
5. Saját ellenőrzési jegyzőkönyv, beléptető pontonként (hetente min. 1 alkalommal),
6. Rendszerüzemeltetői jegyzőkönyv (havonta a teljes rendszert ellenőrizni kell),
7. Éves bizottsági ellenőrzési jegyzőkönyvek (bizottság tagjai: a létesítmény, a területileg illetékes rendőrkapitányság és a TŰSZ 1-1 képviselője),

A bombariadó terv tartalmi elemei

1. Jogszabályi alapok, feltételek.
2. Létesítmény részeinek veszélyeztetettségi besorolása.
3. Megelőző jellegű biztonsági intézkedések.
4. Robbantással fenyegetés esetén konkrét feladatok:
 - a) a fenyegetés vétele, feladatok,
 - b) értesítési rend, közreműködők riasztása, döntésre jogosultak értesítése, törzs létrehozása,
 - c) fenyegetések csoportosítása:
 - általános,
 - speciális.
5. Intézkedések (ellenőrzés, bezárás, kiürítés, átvizsgálás).
6. Átvizsgálás menete (Bomb check-jellegű, hasonló a repülőgépek átvizsgálásához. A helyi adottságokat maximálisan figyelembe véve, a természetes és mesterséges tereptárgyakat feltüntetve, tervszerűen kell végrehajtani. Az ellenőrizendő területek, szintek logikai egymásra épültségét kihasználva, az optimális átvizsgáló létszámot kell meghatározni.)
7. Intézkedés gyanús csomag, tárgy találása esetén.
8. Intézkedés bekövetkezett robbanás esetén.
9. Dolgozók jogai, kötelezettségei.

VII. Az ellenőrzött és felügyelt rendszer létrehozásának folyamata:

- a) A létesítmény vezetője a Rendőrség internetes honlapján tájékozódik a rendszer alapvető műszaki, személyi és egyéb általános feltételeiről az előzetes szakmai útmutató alapján, és ennek figyelembe vételével eldöntheti, hogy vállalja-e a rendszer bevezetésének és üzemeltetésének költségét.
- b) Kezdeményezi a Készenléti Rendőrség (a továbbiakban: KR) parancsnokánál a Korm. rendelet alapján a létesítmény biztonsága érdekében technikai ellenőrzést alkalmazó, a be- és kilépésre szabályozott körülmények mellett lehetőséget biztosító védelmi rendszer felülvizsgálata és időszakos ellenőrzése érdekében megbízási szerződés megkötését.

- c) A megbízási szerződés megkötése után a KR parancsnoka által a Tűzserész Szolgálat (a továbbiakban: TŰSZ) állományából kijelölt szakmai összekötő felveszi a kapcsolatot a létesítmény kijelölt képviselőjével, és a helyszíni bejárás után rendelkezésre bocsátja a TŰSZ által elkészített részletes szakmai módszertani útmutatót.
- d) Az átadott részletes szakmai, módszertani útmutató alapján a létesítmény vezetője kiválasztja (pályáztatással, megbízással) a szakértőt, megfelelő szaktudással rendelkező személyt, aki elkészíti a szakmai koncepciót a rendszer felállítására, üzemeltetésére. A TŰSZ kijelölt összekötője a szakmai koncepció értékeléséhez szükség esetén segítséget nyújt.
- e) A megbízott szakértő elkészíti a bombabiztonsági tervet (bombariadó, kiképzési terv, eszközbeszerzés, kidolgozza a személy- és gépjármű beléptetés rendjét, csomag és áruellenőrzés menetét).
- f) Az elkészült tervet a létesítmény képviselője véleményezés, illetve jóváhagyás céljából megküldi a TŰSZ vezetője számára. A jóváhagyott terv alapján, specifikus módon, az adott létesítmény sajátosságainak figyelembe vételével történik meg a robbanóanyagok, szerkezetek felderítésére, beazonosítására alkalmas technikai ellenőrző rendszer (a továbbiakban: rendszer) kiépítése
- g) A létesítmény biztonsági személyzete kijelölt tagjainak felkészítéséhez szükséges, a TŰSZ vezetője által jóváhagyott (a bombabiztonsági tervben szereplő) képzési tematika alapján kezdetét veszi az állomány oktatása, a szakmai koncepciót és a képzési tematikát kidolgozó szakértő irányításával, valamint megkezdődik az eszközök beszerzése.
- h) A képzés a már a TŰSZ által végzett felülvizsgálat részét képező kombinált (írásbeli-elméleti és szóbeli-gyakorlati) gyakorlati alkalmazási próbával zárul, amelyen a létesítmény kijelölt képviselőjén és a képzést irányító szakértőn kívül meghívás alapján részt vesz a TŰSZ által delegált tűzserész szakember. A megfelelő ismeretekről számot adó alkalmazottakról írásbeli tanúsítványt kap a létesítmény, amely igazolja azt, hogy nevezettek az adott létesítmény működése kapcsán speciális létesítményvédelmi technikus (a továbbiakban: technikus) tevékenység ellátására jogosultak. A vizsgát követően kiadott tanúsítvány kizárólag az adott létesítmény területén jogosít fel a tevékenység végzésére, maximum egy év időtartamra. (Az egy év leteltét megelőzően vagy a terv változása esetén továbbképzésre és gyakorlati alkalmazási próbára kötelezett minden technikus. Ennek hiányában, lejárt érvényességű vizsgával nem lehet a továbbiakban technikusi feladatra igénybe venni a munkavállalót.)
- i) A gyakorlati alkalmazási próba a technikusok és a biztonsági rendszer auditálásának első lépése és alapfeltétele is egyben. Ennek során a TŰSZ képviselője meggyőződik a személyi és technikai feltételek teljes körű rendelkezésre állásáról, valamint a tervben meghatározott eljárási rendek alkalmazhatóságáról.
- j) A gyakorlati alkalmazási próbát követő 30 napon belül a létesítmény vezetője – egy saját hatáskörben végrehajtott tesztüzemet követően – kezdeményezi a KR parancsnokánál, hogy a szerződésben rögzítettek alapján kerüljön sor a létesítményvédelmi rendszer felülvizsgálatára és a szakmai szabályoknak történő megfelelés tanúsítására.

- k) Amennyiben nem tesz eredményes vizsgát a tevékenység ellátásához minimálisan szükséges létszámú technikus, és/vagy a technikai feltételek hiányosak, a felülvizsgálatot meg kell ismételni. Erre legkorábban 30 nap múlva kerülhet sor.
- l) A létesítmény megfelelőségi vizsgálatát a TŰSZ az erre vonatkozó kérelem beérkezését követő nyolc napon belül végzi el. Ennek keretében a kijelölt szakemberek ellenőrzik a rendszer minden elemének működőképességét, valamint a tervben rögzített eljárási rendek megvalósítását. Amennyiben ez megfelelő, akkor egy 30 napra szóló ideiglenes tanúsítvány kerül kiállításra.
- m) Az ideiglenes tanúsítvány birtokában a létesítmény esetében már alkalmazható lesz a Szolgálati Szabályzat 14. § (2a) bekezdésében meghatározott mérlegelési lehetőség. A TŰSZ által felülvizsgált védelmi rendszer működtetésének megkezdéséről a létesítmény vezetője köteles írásban értesíteni a területileg illetékes rendőrkapitányságot és a TŰSZ vezetőjét, akik a tevékenységet a 30 napos időszakon belül kötelesek ellenőrizni legalább 4 alkalommal.
- n) Amennyiben az ellenőrzés az ideiglenes tanúsítvány hatálya alá tartozó időszakban hiányosságot tár fel, arról az ellenőrzés végrehajtója jegyzőkönyvet vesz fel, és intézkedik vagy intézkedést kezdeményez a hiányosság haladéktalan megszüntetésére. Három, vagy annál több, illetve ismétlődő hiányosság esetén nem adható ki az éves tanúsítvány. Ezt követően 30 nap elteltével kezdeményezhető újra a létesítményvédelmi rendszer ismételt felülvizsgálata és a szakmai szabályoknak történő megfelelés tanúsítása.
- o) A rendszer működését a TŰSZ jogosult ellenőrizni, amelyre évente minimum két alkalommal kerül sor. Az ellenőrzések közül az egyik váratlanul, a másik előzetes bejelentést követően kerül végrehajtásra. Az éves tanúsítvány meghosszabbítására a két teljes körű, a rendszer minden elemére kiterjedő ellenőrzést követően kerül sor, amennyiben azok nem tárnak fel lényegi hiányosságokat

VIII. A létesítmények fizikai védelmi rendszerének éves auditálása

- a) Amennyiben az ideiglenes tanúsítvány hatálya alá tartozó időszakban feltárt hiányosságok száma háromnál kevesebb volt, és nem ismétlődött, kiadásra kerül az éves tanúsítvány, amely naptári évre szól. Abban az esetben, ha az a IV. negyedévben kerül kiadásra, akkor a tanúsítvány a következő év végéig érvényes.
- b) A létesítmény vezetője saját hatáskörében köteles intézkedni a robbanóanyagok, szerkezetek felderítésére, gondoskodni a beazonosítására alkalmas technikai ellenőrző rendszer minden eleme működőképességének napi ellenőrzéséről, amelyet ellenőrzési pontonként külön-külön vezetett ellenőrzési naplóval kell dokumentálni. Emellett havi és negyedéves felülvizsgálatokat is végre kell hajtani, olyan módon, hogy azokról jegyzőkönyvet vesznek fel.
- c) A rendszer főbb elemei (detektoros kapuk, röntgenek, robbanóanyag detektorok) esetében a létesítmény vezetője köteles a folyamatos hibaelhárításról, illetve tartalék eszközök rendelkezésre állásáról gondoskodni. Ez utóbbi történhet szerződéses formában is, amennyiben az adott beszállító kötelezettséget vállal arra, hogy 24 órán belül csereeszközt biztosít a meghibásodott helyett. A meghibásodás tényét, annak időpontját, az eszköz típusát és számát, valamint a megtett intézkedést az ellenőrző ponton elhelyezett

ellenőrzési naplóban rögzíteni kell. Itt is dokumentálni kell a javítás vagy a csere végrehajtását, és annak időpontját.

- d) Amennyiben egy időben a rendszer felülvizsgálat alapjául szolgáló tervben meghatározottak szerinti működtetéséhez szükséges feltételek nem biztosíthatók, illetve a tervben meghatározott minimális létszámú technikus nem áll rendelkezésre, a létesítmény vezetője köteles haladéktalanul értesíteni a területileg illetékes rendőrkapitányság és a TÚSZ vezetőjét. Ekkor a tanúsítvány haladéktalanul felfüggesztésre kerül. Annak ismételt érvényesítésére csak egy újabb, a létesítmény vezetője által írásban igényelt bizottsági ellenőrzést követően kerülhet sor.

